

STATENS JÄRNVÄGARS
FÖRFATTNINGSSAMLING

Särtryck nr 2

SVENSKA JÄRNVÄGS-
FÖRENINGEN

Särtryck nr 2

SÄKERHETSORDNING

(São)

VID

STATENS OCH ENSKILDA JÄRNVÄGAR,

FASTSTÄLLD AV

KUNGL. JÄRNVÄGS-
STYRELSEN

*för statens järnvägar
den 12 januari 1934*

KUNGL. VÄG- OCH VATTEN-
BYGGNADSSTYRELSEN

*för enskilda järnvägar
den 3 februari 1936*

ATT GÄLLA FRÅN OCH MED

den 1 oktober 1934.

den 6 september 1936.

Centraltryckeriet
Esselte ab. Stockholm 1936

801929

Hj. G. Yngve Johansson

Halmstad Näccjö Järnvägar

STATENS JÄRNVÄGARS
FÖRFATTNINGSSAMLING

SVENSKA JÄRNVÄGS-
FÖRENINGEN

Särtryck nr 2

Särtryck nr 2

SÄKERHETSORDNING

(Säo)

VID

STATENS OCH ENSKILDA JÄRNVÄGAR,

FASTSTÄLLD AV

KUNGL. JÄRNVÄGS-
STYRELSEN

*för statens järnvägar
den 12 januari 1934*

KUNGL. VÄG- OCH VATTEN-
BYGGNADSTYRELSEN

*för enskilda järnvägar
den 3 februari 1936*

ATT GÄLLA FRÅN OCH MED

den 1 oktober 1934.

den 6 september 1936.

Att observera:

De bestämmelser, som gälla endast å dubbelspår eller å bansträcka med linjeblockering, äro utmärkta med två smala, parallella streck i den yttre marginalen.

De bestämmelser, som gälla endast för den elektriska driften, äro utmärkta med ett streck i yttre marginalen och bokstaven »E».

Där olika bestämmelser gälla för, å ena sidan, statens järnvägar och, å andra sidan, enskilda järnvägar, anges detta på följande sätt.

Om ett eller några få ord äro olika, är texten tryckt i två rader, varvid den övre raden avser statens och den undre enskilda järnvägar.

Om moment, punkt eller anmärkning har olika innehåll eller lydelse, är texten tryckt i två spalter, varvid den vänstra avser statens och den högra enskilda järnvägar; dessutom har för de enskilda järnvägarnas vidkommande efter ordningsnumret fogats beteckningen »a», »b» eller »c».

Om för viss bestämmelse motsvarighet saknas för statens resp. enskilda järnvägar, är vänstra resp. högra spalten blank.

Där en särskild siffra e. d. erfordras för bestämmelse beträffande enskilda smalspåriga järnvägar, anges densamma inom parentes omedelbart efter motsvarande bestämmelse för normalspåriga järnvägar.

Kapitel, paragraf, tabell eller del därav, som endast avser enskilda järnvägar och ej tryckts å halvspalt, har utmärkts med beteckningen »a» efter ordningsnumret (bokstaven) samt rankstreck och orden »Enskilda järnvägar».

Statens järnvägars tillägg 1—3 till säkerhetsordningen äro inarbetade i föreliggande upplaga.

Paragrafregister.

	Sid.
Kunskapsfordringar	8
Begreppsbestämmingar	13

A. Signalföreskrifter.

Kap. I. Allmänna bestämmelser.

§ 1. Signalmedel och signaler, som få användas	23
§ 2. Tillsyn av signalmedel	23
§ 3. Omsorg vid signals givande	24
§ 4. Signals åttlydnad	24
§ 5. Dagsignaler och nattsignaler	24

Kap. II. Signalmedel och signaler å linje och stationer.

§ 6. Signalmedel	25
§ 7. Personalens underrättande om fast signalinrättning och signalmärkes uppsättande etc.	33
§ 8. Stoppsignal	34
§ 9. Varsamhetssignal	36
§ 10. Körsignal	38
§ 11. Avgångssignal	41
§ 12. Signaler vid växlingsrörelse, vagnuttagning och färd med småfordon	42
§ 13. Signalerna »klart för avgång» och »klart» ..	47
§ 14. Signaler vid provning av genomgående broms	49
§ 15. Signalmärkens användning	50
§ 16. Signallyktor vid växlar, spårspärrar, stoppbockar m. fl. ställen	53

Kap. III. Signalmedel och signaler å järnvägsfordon och småfordon.

§ 17. Signalredskap	55
§ 18. Signaler med vissla och ringklocka å lok och lokomotor	56
§ 19. Signaler å järnvägs- och småfordon	59

B. Säkerhetsföreskrifter.

Kap. I. Allmänna bestämmelser.

§ 20. Order och åtgärder, som innebära avvikelser från säkerhetsordningen	63
§ 21. Telefonmeddelande	63
§ 22. Ur och tidtabellsbok	64

Kap. II. Banans klarhållande. Vagnuttagning och rörelser med småfordon.

§ 23. Banans skick och besiktning	64
§ 24. Sidospår å linjen	65

	Sid.
§ 25. Upplag av lösa föremål	65
§ 26. Vägkorsning	66
§ 27. Fara å linjen, så att tåg ej får framgå	67
§ 28. Linjen befinnes vara i försvagat skick	70
§ 29. Bandisposition	71
§ 30. På förhand planerade underhålls- eller byggnadsarbeten å linjen	74
§ 31. Spår å station ofarbart; arbete å station ..	77
§ 32. Vagnuttagning	77
§ 33. Användning av A- och C-fordon	80
§ 34. Användning av B-fordon	83
 Kap. III. Anordnande och inställande av tåg. Anordnande av påskjutning.	
§ 35. Tidtabellsbok. Tillfällig tjänstetidtabell	85
§ 36. Order om extratågs gång	88
§ 37. Anordnande av påskjutning	89
 Kap. IV. Tågs sammansättning.	
§ 38. Besiktning av rullande materiel	90
§ 39. Olika slags bromsar. Tågens indelning ur bromssynpunkt. Tågs storlek vid olika hastigheter	91
§ 40. Erforderlig bromskraft i tåg	94
§ 41. Antalet lok i tåg och deras plats	106
§ 42. Skyddsrum för resande i förhållande till lok	109
§ 42a. Skyddsrum för resande i förhållande till lok	110
§ 43. Tågsammansättning i övrigt	111
 Kap. V. Tågs expedierande och framförande.	
§ 44. Driftplats bevakande	121
§ 45. Daglig inspektion	122
§ 46. Säkerhetstjänstens handhavande i allmänhet	122
§ 47. Stationsur	124
§ 48. Belysning å personplattform	124
§ 49. Order och underrättelser till tåg och vid vagnuttagning	125
§ 50. Bestämmande av tågspår	126
§ 51. Huvudsignals manövrering	127
§ 52. Åtgärder då kör- eller stoppsignal på grund av huvudsignals beskaffenhet ej kan visas. Bristfällighet å försignal	129
§ 53. Tändning av signallyktor	132
§ 54. Växlars lägen och tågvägs klargörande	133
§ 55. Tågvägsinspektion	134
§ 56. Tågs skyddande mot växlingsrörelser	138
§ 57. Tågs samtida in- eller utfart vid station	141

	Sid.
§ 58. Avspärrning eller bevakning av spår, över vilket den resande allmänheten måste passera	141
§ 59. Tåganmälan	142
§ 60. Tillfälligt inträdande eller upphörande tåg-anmälningsskyldighet	147
§ 61. Hinderanmälan	147
§ 62. Tågtidjournal	148
§ 63. Tågs bemanning.	148
§ 64. Loks bemanning	148
§ 65. Rätt att taga plats å lok eller i motorvagns maskinrum	149
§ 66. Tågs iordningställande	149
§ 67. Tågs avgång	151
§ 68. Tågs gång	156
§ 69. Tågs hastighet	159
§ 70. Hastighet i växlingstjänst för lok och lokomotor	162
§ 71. Bromsning	163
§ 72. Tågs ankomst till driftplats	163
§ 73. Lokpersonals varskoende om försiktighet vid tågs införande å driftplats	168
§ 74. Hinder för genomfartstågs och tågs med behovsuppehåll avgång	169

Kap. VI. Tågförsening och ändring av tågs ordningsföljd. Enkelspårdrift å dubbelspår.

§ 75. Tågförsening. Olika sätt för ändring av tågs ordningsföljd	170
§ 76. Ändrad tjänstetidtabell	171
§ 77. Ändring av möte genom enstaka order	172
§ 78. Ändring av ordningsföljden mellan tåg i samma riktning genom enstaka order	175
§ 79. Tågledares ingripande vid nytillkommet möte	176
§ 80. Benämning av tåg och stationer i order om ändrad ordningsföljd. Undertecknande av svar i dylika fall	177
§ 81. Enkelspårdrift å dubbelspår	177

Kap. VII. Banpersonalens underrättande.

§ 82. Banpersonalens underrättande ang. vissa anordningar eller rubbningar i driften	179
---	-----

Kap. VIII. Tågmissöden, tågolyckor och tillbud till dylika händelser.

§ 83. Tåg, som nödgas stanna å linjen och ej kan utan dröjsmål fortsätta. Vagnar, som gått loss från tåg å linjen	185
---	-----

	Sid.
§ 84. Urspåring av tåg eller kvarlämnande av vagnar å linjen. Hjälpåg	188
§ 85. Tågs stoppande vid fara eller hinder	191

C. Undantagsbestämmelser.

Kap. I. Bestämmelser angående tågs framförande över obebakade driftplatser.

§ 86. Bestämmelsernas tillämplighet. Begreppsbestämningar	193
§ 87. Befogenhet att bestämma ang. driftplats bevakning. Besiktning	193
§ 88. Befogenhet att bestämma ang. tågrörelsen..	194
§ 89. Fordons avställande. Växlars och spårspärrars förregling eller låsning	195
§ 90. Kontrollåsnycklars och reservnycklars förvarande	196
§ 91. Hastighet	197
§ 92. Åtgärder då körsignal ej visas	198
§ 93. Huvudnyckels utlämnande m. m.	199
§ 94. Åtgärder innan bevakning upphör	200
§ 95. Utväxling av tågfrågor. Åtgärder då anmälan »fri genomfart» saknas	202
§ 96. Bevaknings återupptagande	203

Kap. II. Bestämmelser rörande trafik å bispår.

§ 97. Trafik å bispår	204
-----------------------------	-----

Kap. III. Föreskrifter angående tågloks bemanning med enbart förare.

§ 98. Tågloks bemanning med enbart förare	206
§ 98a. Ångloks bemanning med enbart förare ..	209

Kap. IV. Föreskrifter angående tågs framförande utan särskild konduktörspersonal.

§ 99. Tåg utan särskild konduktörspersonal	211
---	-----

Kap. V. Förenklade säkerhetsbestämmelser förtrafikering av trafiksvaga bandelar.

§ 100. Trafikering av trafiksvaga bandelar	213
--	-----

Kap. VI. Bestämmelser innefattande ändringar i säkerhetsordningen att komma till användning dels vid tillämpning av militärtidtabell, dels eljest när styrelsen härom utfärdat särskild föreskrift.

§ 101. Ändring av säkerhetsordningen vid tillämpning av militärtidtabell	227
--	-----

Kap. VII. Föreskrifter angående framförande såsom tåg av lokomotor med eller utan vagnar samt av rälsbuss.

Sid.

- § 102. Framförande såsom tåg av lokomotor med eller utan vagnar samt av rälsbuss 229

Kap. VIII a. Föreskrifter angående framförande av överföringsvagnar för fordon av annan spårvidd på smalspårig järnväg.

- § 103 a. Överföringsvagnar 233

-
- Bil. 1. Bestämmelser ang. effekter, som skola finnas å någon av de i tåg medförda vagnarna eller medföras av konduktörspersonal och bromsare 236
- Bil. 2. S-formulär 242
- Bil. 3. Signaltabell 258
-

UPPGIFT

å de delar av säkerhetsordningen, i vilka godkända insikter erfordras för nedan angivna tjänstegrenar inom ban-, maskin- och trafikavdelningarna.

Beträffande vissa föreskrifter med begränsad giltighet, t. ex. om dubbelspår, ljussignaler, elektrisk drift, trafikering av trafiksvaga bandelar m. m., gäller, att skyldighet att inneha godkända kunskaper om desamma föreligger endast, när placeringsort eller tjänstgöring gör detta behöfligt.

En del paragrafer eller moment äro så avfattade, att i desamma anges åligganden för flera olika befäls personer eller personalgrupper. Av praktiska skäl har vid angivandet av kunskapsfordringarna en fullständig detaljuppdelning av innehållet i dessa paragrafer resp. moment ej kunnat göras. Av sammanhanget torde emellertid framgå, vad vederbörande på grund av sin tjänst är oavvisligen skyldig att kunna; fullständig kännedom om det övriga erfordras ej.

Var och en är skyldig att av begreppsbestämningarna inhämta kännedom om innebörden av de begrepp, som förekomma i de delar av säkerhetsordningen, vari han skall äga godkända kunskaper.

I. Banavdelningen.

Banmästar- och banförmanstjänst:

§§ 1—41, 43—45, 48, 49, 51—54, 55,* 56, 63, 65—69, 81—85, 86—94,* 96,* 97 (i förekommande fall), 99,* 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Banvaktstjänst:

§§ 1—34, 35 mom. 1—3, 52, 53, 54 mom. 2, 56,* 81—85, 86,* 88—90,* 93—94,* 96,* 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Brovaktstjänst:

§§ 1—34, 35 mom. 1—3, 52, 53, 81—85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

* I de delar, som med hänsyn till vederbörandes tjänstgöring erfordras och som av vederbörande förhårförrättare närmare anges.

Tjänst såsom förare av revisionsvagn:

Förutom de kunskapsfordringar, som anges för lokpersonal i linjetjänst, även §§ 90,* 93* och 94.*

Arbetsledare- och tillsyningsmanstjänst:

§§ 1—34, 35 mom. 3, 39,* 40,* 49 mom. 1, 54 mom. 2, 56, 65, 81,* 82—85, 93, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Vägvaktstjänst:

§§ 1—5, 8,** 9, 20—22, 26—28, 35 mom. 3, 53 mom. 4, 82, 83 mom. 5—6, 84 mom. 1 och 3, 85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Platsvaktstjänst vid**a) lastplats eller signalplats:**

§§ 1—30, 32—34, 35 mom. 1—3, 38 mom. 3, 43—45, 46 mom. 1 och 5, 49, 51—53, 54 mom. 2, 55,* 56 mom. 4, 5 och 7, 65, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 72, 73, 82—85, 86,* 88—90,* 94,* 96,* 100,* 101,* 102,* 103 a.*

b) hållplats:

§§ 1—5, 6 avd. III, 8,** 9, 11, 13, 15,* 20, 21, 26, 35 mom. 1—3, 46 mom. 5, 48, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 72 mom. 5 och 11, 83 mom. 5 och 6, 85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Ledningstjänst vid elektrisk drift:

§§ 1—23, 25—34, 35 mom. 1—3, 38, 39,* 40,* 43 mom. 1—5, 44, 52, 53, 56 mom. 5, 63—65, 66 mom. 4, 67—69, 72, 73, 81, 82,* 83—86, 89—96, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Signalreparatörs- och förreglingsvaktstjänst:

§§ 1—34, 35 mom. 1—3, 46 mom. 1, 50 mom. 3, 51, 52, 54, 55 mom. 2—4, 56 mom. 5, 69 mom. 3, 82, 85—87, 89, 90, 93, 94, 96, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Telegrafreparatörs- och telegrafvaktstjänst:

§§ 1—34, 35 mom. 1—3, 46 mom. 1, 56 mom. 5, 82, 84—87, 94, 96, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

* I de delar, som med hänsyn till vederbörandes tjänstgöring erfordras och som av vederbörande förhållare närmare anges.

** I de delar, som röra signal givna med signalredskap.

II. Maskinavdelningen.

Lokpersonal i linjetjänst:

§§ 1—41, 43—44, 46 mom. 5, 49, 50, 51 mom. 1, 2 och 7, 52, 53, 55 mom. 3, anm. 1 och mom. 6, anm. 3, 56 mom. 1—5, 57, 59 mom. 2, 60, 63—81, 82 mom. 2 (tabellen), anm. 1 och 2, 83—88, 89 mom. 1 och 6, 91, 92, 95 mom. 4, 96—99, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Anm. 1. Lokpersonal å tåg, där föraren samtidigt är tågbefälhavare, dessutom §§ 42, 42 a, 90, 93 och 94.

Biträde i växlingstjänst:

§§ 1—20, 22, 25, 26, 31, 35 mom. 1—3, 37, 56 mom. 1—5, 64, 65, 70, 85 mom. 1, 2 och 4, 97, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Vagnskötar- och vagnvärmartjänst:

§§ 1—6, 8—15, 17—20, 22, 25, 27, 28, 31, 35 mom. 1—3, 38—40, 42, 42 a, 43, 63, 65, 66 mom. 1, 2 och 4, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 68 mom. 2, 4, 4 a och 5, 71, 72 mom. 1—11, 83—85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Vagntjänst å bangård:

§§ 1—6, 8—15, 18 mom. 1, 2, 5, 6, 7, 9 och 11, 19, 20, 22, 25, 31, 38—40, 43, 53 mom. 4, 56 mom. 5, 65, 85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Driftverkstads-, stall-, bränsleutlämnings- eller pumpartjänst (verkstadsförman, förste reparatör, stallförman, reparatör, maskinbiträde i stationär tjänst och stationskarl):

§§ 1—6, 8, 10, 12—14, 18 mom. 2, 6, 7, 9 och 11, 19, 20, 25, 31, 38, 53 mom. 4, 56 mom. 5, 65, 85, 100.*

III. Trafikavdelningen.

Stationsföreståndar- och tågklarartjänst:

§§ 1—54, 55,* 56—85, 86—96,* 97 (i förekommande fall), 98 (i förekommande fall), 98 a (i förekommande fall), 99 (i förekommande fall), 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Platsvaktstjänst vid

a) station:

§§ 1—22, 25—33, 34 mom. 7 och 8, 35—37, 38 mom. 3, 44, 46—54, 55,* 56 mom. 4, 5 och 7, 58, 65, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 72—74, 76, 82—85, 86,* 88—91,* 93,* 94,* 96,* 98,* 98 a,* 99 (i förekommande fall), 100,* 101,* 102,* 103 a.*

* I de delar, som med hänsyn till vederbörandes tjänstgöring erfordras och som av vederbörande förhållsmyndigheter närmare anges.

b) blockpost:

§§ 1—13, 17—22, 27—30, 32, 33 mom. 2, 35 mom. 1—3, 37, 44, 45, 46 mom. 1, 4 och 5, 49, 51—53, 59—62, 67 mom. 1—5 och 8—9, 72, 81 mom. 1—5, 82—85, 86,* 88—96,* 99 (i förekommande fall), 100,* 101,* 102,* 103 a.*

c) lastplats eller signalplats:

§§ 1—30, 32, 35 mom. 1—3, 38 mom. 3, 43—45, 46 mom. 1, 3 och 5, 49, 50 mom. 3, 51—53, 54 mom. 2, 55,* 56 mom. 4, 5 och 7, 65, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 72, 73, 82—85, 86,* 88—91,* 94,* 96,* 99 (i förekommande fall), 100,* 101,* 102,* 103 a.*

d) hållplats:

§§ 1—5, 6 avd. III, 8,* 9, 11, 13, 15 mom. 4 och 8, 20, 21, 26, 35 mom. 1—3, 46 mom. 5, 48, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 72 mom. 5, 7, 10 och 11, 83 mom. 5 och 6, 85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Konduktörstjänst:

§§ 1—22, 27—32, 35—43, 46 mom. 5, 49, 50 mom. 3, 55 mom. 6, anm. 3, 56—57, 60, 63, 65—72, 75—77, 79, 81, 82 (tabellen), 83—86, 88—94, 95 mom. 4, 98, 98 a, 99, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Tjänst såsom lokomotor- och rälsbussförare:

Förutom de kunskapsfordringar, som anges för lokpersonal i linjetjänst, även §§ 90,* 93* och 94.*

Ställverks- och signaltjänst:

§§ 1—22, 26—33, 35 mom. 3, 37, 46 mom. 1—5, 50 mom. 3, 51—54, 55,* 56—58, 61 mom. 4, 65, 67 mom. 2 och 4—8, 69 mom. 3, 72 mom. 1—11, 73, 74, 83—85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Växlingstjänst:

§§ 1—22, 25, 31—32, 35 mom. 3, 38—43, 50 mom. 3, 53 mom. 3—4, 54, 55,* 56—58, 63, 65, 67 mom. 2 och 4, 70, 83—85, 99,* 100,* 101,* 102,* 103 a.*

Bromsartjänst:

§§ 1—22, 27, 35 mom. 3, 40 mom. 1 a, 3, 10, 11, 12 och 13 a, 43 mom. 1—2 och 4—5, 63, 65, 66 mom. 4, 67 mom. 1, 2, 4 och 5, 68, 71, 72 mom. 1—11, 83—85, 100,* 101,* 102,* 103 a.*

* I de delar, som med hänsyn till vederbörandes tjänstgöring erfordras och som av vederbörande förhållsmyndigheter närmare anges.

Begreppsbestämningar.

A-arbete = på förhand planerat arbete å linjen, som kan medföra hinder för tågs framförande förbi arbetsplatsen, ävensom på förhand planerat arbete i tunnel eller snögalleri, för vilket större arbetsstyrka behöves användas eller tunga transporter verkställas.

Adhensionsvikt hos lok
= vikten av den del av loket, som uppbäres av dess drivande hjul.

A-fordon }
B- » } : se under småfordon.

B-arbete = på förhand planerat arbete å linjen, som nödvändiggör minskning av den för bansträckan tillåtna tåghastigheten och som ej är att hänföra till A-arbete.

Banan = banvallen med ballast, sliprar och räler, broar, tunnlar och andra konstbyggnader ävensom kontaktledningar, matar- och förbiledningar, återledningar, kompensationsledningar samt belysningsledningar å kontaktledningsstolpar med till alla dessa ledningar hörande stolpar, bryggor, utliggare och tillbehör. E

Bandisposition = anordning, varigenom en viss bansträcka eller visst huvudspår därå avstänges från tågrörelse och ställes till förfogande för vagnuttagning eller arbete å banan.

Baningenjör = ansvarig föreståndare för respektive järnvägs banavdelning eller sektion därav.

Banpersonal = järnvägspersonal, som, utan att tjänstgöra å tåg, på grund av sin tjänst måste uppehålla sig å linjen.

Bansträcka = sträckan mellan tvenne angivna punkter å banan.

Anm. Bansträcka kan således utgöra såväl linje som spår å station.

Behovsuppehåll = tåguppehåll enligt tjänstetidtabell endast vid behov (a, p, X).

Bevakad station: se station.

Bispår = spår mellan två stationer, vilket trafikeras enligt särskilda bestämmelser (se § 97).

Biträde = eldare å ånglok och biträde å annat lok.

Blockpost = med huvudsignal utrustad plats å linjen, som användes för att genom tåganmälan eller motsvarande linjeblockeringsåtgärder trygga flera tågs samtidiga rörelse i samma riktning på samma huvudspår mellan tvenne intill varandra belägna tåg-anmälningsstationer; blockpost, där blockeringsåtgärderna utföras genom tågens inverkan, benämnes automatisk blockpost.

Anm. Om ej annat uttryckligen säges, avses med »blockpost» icke automatisk blockpost.

Bromskraft = bromston = den kraft i ton, varmed bromsblocken hos ett fordon vid bromsning beräknas bliva pressade mot hjulen.

Bromstal för visst tåg = det tal, som anger den erforderliga bromskraften per 100 tons vagnvikt.

Anm. 1 a. Då vagnviktsberäkning sker efter antalet lastaxlar, anger bromstalet erforderligt antal bromsaxlar per 100 lastaxlar. (Se § 40, mom. 1 a.)

C-fordon: se under småfordon.

Driftplats = gemensam beteckning för station, blockpost (även automatisk), lastplats, hållplats och signalplats.

Dubbelspår = bansträcka, där dubbelspårsdrift normalt är anordnad.

Dubbelspårsdrift = tågrörelse å två huvudspår, av vilka det ena användes för tåg i ena riktningen och det andra för tåg i andra riktningen.

Elektrovagn = lok. |E

Enkelspårsdrift = tågrörelse i båda riktningarna på samma huvudspår, när endast ett sådant finnes.

Enkelspårsdrift å dubbelspår = tågrörelse å dubbelspår, då ena huvudspåret måste användas för tåg i båda riktningarna.

Fast postställe = ställe å linjen, som utan att vara driftplats eller vägkorsning måste vara bevakat av banpersonal, när tåg passerar.

Fast uppehåll = tåguppehåll, som enligt tjänstetidtabellen alltid skall göras (minutuppehåll, ○, ⊙, ⊕, ⊗ samt *a* eller *p* i förbindelse med *i* minuter angivet uppehåll).

Anm. Jfr dock § 74, mom. 1, anm. 2.

Förare = förare å lok.

Förreglingsbar växel eller spårspärr = växel eller spårspärr, som står i sådant beroende av huvudsignal, att växeln eller spårspärren måste vara rätt lagd för att körsignal skall kunna givas, och ej kan omläggas, förrän huvudsignalen ställts till stopp.

Anm. Förreglingsbar växel eller spårspärr blir förreglad, då med densamma förbunden huvudsignal ställs till kör. Förreglingen av växeln eller spårspärren upphör genom upphävande av tågvägsförreglingen (tågvägsspärr, tågvägslås eller elektrisk tågvägsförregling) eller, där tågvägsförregling saknas, genom signalens återställande till stopp.

Hjälpsignalmedel = huvudsignaltavla (i mörker handsignallykta), uppsatt å huvudsignals mast eller under huvudsignals lyktanord-

ning, ävensom dvärgsignal invid huvudsignal för att ersätta huvudsignal ur bruk.

Anm. 1 a. Hjälpssignalmedel kan även vara ban-signal-tavla eller signalflagga.

Huvudspår = för tågrörelse avsedda spår å linjen (undantag, se bispår).

Anm. Nedspåret = det huvudspår å dubbelspår, som normalt är avsett att användas för $\left\{ \begin{array}{l} \text{S. J.} \\ - \end{array} \right\}$ tåg med udda nummer.

Uppspåret = det huvudspår å dubbelspår, som normalt är avsett att användas för $\left\{ \begin{array}{l} \text{S. J.} \\ - \end{array} \right\}$ tåg med jämna nummer.

Hållplats = å linjen belägen, för trafikutbyte avsedd plats utan sidospår och huvudsignal.

Högerspår = huvudspår å dubbelspår, när det befares med fordon i motsatt riktning mot den normalt avsedda.

Infartstågvägs slutpunkt; se tågväg, infartstågväg.

Järnvägsfordon = fordon med stöt- och draginrättning.

Anm. Om ej annat uttryckligen säges, avses med »fordon» järnvägsfordon.

Konduktörspersonal = tågmästare och konduktör ävensom annan tjänstehavare, som tjänstgör såsom tågbefälhavare, biljettgranskare eller godsvårdare; dock ej tillsyningsman å kruttåg.

Anm. När förare tjänstgör såsom tågbefälhavare, anses han fortfarande tillhöra lokpersonalen.

Lastplats = å linjen belägen, för trafikutbyte avsedd plats med sidospår.

E | *Ledningsmästare* = föreståndare för omformare- eller transformatorstation med tillhörande ledningssträcka.

Linjeblockeringsåtgärd = förregling av utfartslinjeblockfält (anmälan) eller av infartslinjeblockfält (återgivande).

Linjen = den del av banan, som ligger utanför de bevakade stationernas gränser.

Lok = järnvägsfordon (undantagandes lokomotor), försett med mekanisk eller elektrisk anordning för fordonets framdrivande.

Lokomotor = järnvägsfordon, försett med motor för fordonets framdrivande och huvudsakligen avsett för växling samt avsett att framföras av annan personal än lokpersonal.

Lokpersonal = förare och biträde.

Anm. Lokomotor- och rälsbussförare likställas med lokpersonal i avseende på ordergivning, åligganden m. m. enligt säkerhetsordningen, om annat ej uttryckligen säges.

Lutningsförhållande (stigningsförhållande) å viss bansträcka = den största höjdskillnad i meter, som förefinnes mellan två punkter på 1 000 m. avstånd från varandra å bansträckan.

Maskiningenjör = ansvarig föreståndare för respektive järnvägs maskinavdelning eller sektion därav.

Motorvagn = lok.

Normalläge för växel eller spårspärr = visst, på förhand bestämt läge, som växeln eller spårspärren i regel skall intaga.

Anm. Det motsatta läget benämnes växels eller spårspärrens omlagda läge.

Obevakad station: se station.

Ordergivningsstation = av trafikinspektören utsedd station med åliggande att till personal å tåg å viss bansträcka delge order, som beröra trafiksäkerheten eller tågens gång.

Platsvakt = tjänstehavare, som på eget ansvar handhar göromålen med tågens expedierande enligt säkerhetsordningen å annan driftplats än tåganmälningsstation.

Resande = alla personer, som färdas å tåg, med undantag för tjänstgörande järnvägs-, post-, fångvårds- och tullpersonal, fångar och personer, som i egenskap av vårdare för djur, gods eller fordon färdas å tåg.

Revisionsvagn = lokomotor.

Rälsbuss = motorvagnsliknande, för allmän trafik avsett fordon, vilket ej är utrustat med normal stöt- och draginrättning och som i regel framföres av annan personal än lokpersonal.

Sidospår = 1) å station: annat spår än tågspår;
2) å linjen: annat spår än huvudspår eller bispår.

Signalplats = å linjen belägen, med huvudsignal försedd plats, som ej är blockpost (automatisk eller ej) eller lastplats. (Exempel: rörlig bro å linjen med huvudsignal).

Skyddsväxel = växel, som kan intaga sådant avvisande läge, att fordon härigenom förhindras att från anslutande eller korsande spår komma in i tågväg, huvudspår eller bispår.

Slutbromsare = för skyddssignalerings anordnande kompetent person, som bemannar den sista skruvbromsen i tåg.

Slutväxel: se tågväg, infartstågväg.

Småfordon = gemensam beteckning för A-, B- och C-fordon.

A-fordon = med gods lastad tralla med eller utan motor ävensom trehjuling med eller utan motor, tramp- eller dragdressin, samtliga då de jämte last ej kunna genom direkt lyftning eller beträffande trehjuling genom tippning omedelbart undanföras från spår av endast en man.

B-fordon = fyrehjulig motordressin ävensom tralla med eller utan motor, då den är olastad eller transporterar endast personer.

C-fordon = trehjuling med eller utan motor, tramp- eller dragdressin, samtliga olastade

eller i varje fall ej mer belastade än att de jämte last genom direkt lyftning eller beträffande trehjuling genom tippning omedelbart kunna av en man undanföras från spår.

Småfordonsförare = person, som av baningenjör medgivits rätt att å linjen utföra småfordon.

Station = plats med spår för tågmöte eller tågförbigång, eller plats, där eljest ändring av tågs ordningsföljd kan äga rum.

Med hänsyn till *bevakningen* indelas stationerna i:

bevakad station = station, där tågexpeditör finnes i tjänstgöring,

obevakad station = station, där tågexpeditör ej finnes i tjänstgöring vid tågrörelse.

En bevakad station benämnes *enmansstation*, då endast tågexpeditör finnes i tjänstgöring.

Anm. Om ej annat uttryckligen säges, avses med »station» bevakad station.

Stationsföreståndare = ordinarie eller tillförordnad föreståndare för station.

Stationsgräns = punkt å banan mitt för stations infartssignal eller, om signalen är uppställd innanför yttersta växeln, omedelbart utanför denna växel.

Stationssträcka = bansträckan mellan två intill varandra liggande bevakade stationers gränser.

Styrelsen = för statens järnvägar: Järnvägsstyrelsen, för enskilda järnvägar: Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Största tillåten hastighet för visst tåg = den hastighet, varmed tåget högst får framföras med hänsyn till banan, fordon i tåget samt tågets sammansättning och utrustning med bromskraft.

Anm. Om ej annat uttryckligen säges, avses med »hastighet» största tillåten hastighet.

Säkerhetsspår = sådant i omedelbar anslutning till huvudspår, bispår eller tågspår särskilt

anordnat sidospår, varå tåg eller lossgångna fordon kunna till undvikande av fara inledas.

Tjänstetidtabell för visst tåg = sammanfattning av de normerande uppgifter, enligt vilka tåget skall framföras över viss bansträcka.

Anm. 1. Tjänstetidtabell, vilken ej återfinnes i tidtabellsboken, benämnes »tillfällig tjänstetidtabell».

Anm. 2. Som tillfällig tjänstetidtabell anses alltså även muntlig order om återgående påskjutningsloks gång.

Trafikbefälhavare = trafikchef eller annan tjänsteman, som har ledningen av järnvägens drift.

Trafikinspektör = ansvarig föreståndare för respektive järnvägs trafikavdelning eller sektion därav.

Trafikutbyte = utväxling av resande, gods eller vagnar mellan tåg och driftplats.

Tåg = järnvägsfordon eller fyrhjulig motordressin, som framföras under form av tågrörelse.

Ordinarie tåg = tåg, som utan särskild order anordnas enligt gällande tidtabellsbok.

Extratåg = tåg, som anordnas på särskild order antingen enligt gällande tidtabellsbok eller ock enligt tillfällig tjänstetidtabell.

Hjälptåg = tåg, som anordnas för att vid missöden bispringa skadade personer, återställa banan i trafikdugligt skick eller framföra annat tåg.

Anm. I fråga om viss driftplats benämnes tåg *genomfartståg*, när det enligt tjänstetidtabellen ej skall göra uppehåll å driftplatsen, och *uppehållståg*, när tåget enligt tjänstetidtabellen har fast uppehåll eller behovsuppehåll å driftplatsen. (Jfr § 74, mom. 1, anm. 2.)

Tåganmälan = anmälningar medelst telegraf eller telefon, som avse att förhindra, att flera tåg samtidigt befinna sig å samma huvudspår och tåganmälningssträcka.

Anm. I vissa fall ersättes tåganmälan med motsvarande linjeblockeringsåtgärder.

Tåganmälningsstation för visst tåg = station med skyldighet att utväxla tåganmälan för tåget eller att vidtaga däremot svarande linjeblockeringsåtgärder.

Tåganmälningssträcka = bansträckan från en tåganmälningsstation eller blockpost till nästa tåganmälningsstation eller blockpost.

Anm. Med »blockpost» avses här jämväl automatisk blockpost.

Tågbefälhavare = tjänstehavare, som utövar högsta befälet å tåg på linjen.

Tågexpeditör = gemensam beteckning för tågklararer och platsvakt.

Tågklararare = tjänstehavare, som å tåganmälningsstation på eget ansvar handhar de löpande göromålen med tågens expedierande enligt säkerhetsordningen.

Tågledare = tjänstehavare, som enligt gällande instruktion eller efter särskilt förordnande på eget ansvar handhar de löpande göromålen rörande ledandet av tågens gång.

Tågpersonal = lokpersonal, konduktörspersonal, vagnskötare, vagnvärmare och bromsare.

Tågrörelse = framförande enligt tjänstetidtabell av järnvägsfordon eller fyrhjulig motordressin.

Tågspår = för tågrörelse avsedda spår å station.

Tågväg för visst tåg = det eller de spår eller de i följd liggande delar av spår inom en stations område, som äro avsedda för tågets framförande.

Anm. 1. Med »avkortad tågväg» avses tågväg, som ej är klar i hela sin längd.

Infartstågväg = den tågväg, som tåg skall befara vid infarten. Infartstågvägen har sin slutpunkt vid utfartssignal i stoppställning,

hinderpåle till slutväxel, slutmärke, spårspärrsignal i stoppställning, stoppbock eller stationsgränsen, beroende på vilken av dessa anordningar, som först uppnås av tåget.

Anm. 2. Slutväxel = sådan i tågväg befintlig växel, till vars hinderpåle tåg längst kan framgå utan att avstänga något av tågspåren för tågs infart i motsatt riktning.

Utfartstågväg = den tågväg, som tåg skall befara vid utfarten.

Genomfartstågväg = sådan sammanhängande infarts- och utfartstågväg, som befares av tåg utan att detta gör uppehåll.

Huvudtågväg = den vid infarten rakaste tågvägen, för så vitt ej genom särskild instruktion annan tågväg bestämts som huvudtågväg.

Sidotågväg = annan tågväg än huvudtågväg.

Tågvägsinspektion = kontroll att tågväg är klar och betryggad.

Underrättelsestation = station med åliggande att underrätta viss banpersonal å viss sträcka — *underrättelsesträcka* — eller småfordonsförare om vissa anordningar eller rubbningar i driften m. m.

Vagnuttagning = järnvägsfordons uttagande å bansträcka under särskilda, från tåg- och växlingsrörelser avvikande former.

Vagnvikt = vikten av tåg, oberäknat framdrivande fordon.

Väggorsning = korsning i samma plan mellan järnväg och väg eller gata.

Växlingsrörelse = rörelse med järnvägsfordon å eller omedelbart utanför driftplats i syfte att därstädes flytta fordon från ett ställe till ett annat.

Anm. Som växlingsrörelse anses även flyttning av tåg kortare väglängder under uppehåll i tågrörelsen å station eller å linjen.